

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI

FAKULTA TEXTILNÍ

katedra netkaných textilií, Studentská 2, 461 17 Liberec, Česká republika
tel.: +420-48-535 fax.: +420-48-5353244 e-mail: david.lukas@tul.cz

V Liberci dne 4.9.2008

Vážení senátoři Akademického senátu Technické univerzity v Liberci,

odpovídám na Vaši výzvu vyjádřit se k Bílé knize terciárního vzdělávání, jmenovitě k její první verzi určené k veřejné diskuzi a vydané v květnu 2008.

Z celého díla mne nejvíce, a to negativně, zaujala kapitola 5. nazvaná „Řízení a samospráva“, která hned v úvodu vyslovuje pochybnost o univerzitní autonomii, jež je základním principem vysokého školství evropských demokratických států. Dílo obsahuje (v odstavci 70.) dokonce tak opovážlivé a pobuřující tvrzení, že samosprávný model, nazývaný zde „akademickou oligarchií“, je v dlouhodobém horizontu pro vysoké školství deformující a nebezpečný. Dovoluji si zde připomenout, že tento model v Českých zemích byl nastolen již zrodem University Karlovy v roce 1348 a že k deformacím domácího vysokého školství docházelo tehdy a jenom tehdy, když byla univerzitní autonomie narušována, ničena a potlačována zvenčí.

Není mi zcela jasné, jaké jsou důvody autorů Bílé knihy k malověrnosti v univerzitní samosprávu a pevně věřím, že se v tomto případě jedná jenom o poklesek vyvěrající z překvapivé neznalosti kulturních a historických souvislostí, do kterých je evropské, a tedy i české vysoké školství vsazeno.

Proti v základech nesmyslným myšlenkovým konstrukcím se špatně argumentuje. Existuje však jeden obdivuhodný text, který lze v tomto případě použít. Je jím část důvodové zprávy k prvnímu porevolučnímu zákonu o vysokých školách č. 172/1990 Sb.:

„Návrh zákona (rozuměj 172/1990 Sb.) sa usiluje vytvorit' ucelený, vnútorne konzistentný systém riadenia i fungovania vysokých škôl porovnateľný s vyspelými štátmi sveta. Vychádza z predpokladu racionality rozhodovania vysokých škôl, vychádza z predpokladu, že vysoké školy čiastočne už dnes a rozhodne zajtra sústredia taký mravný a odborný potenciál, ktorý im umožní, aby to boli ony sami, ktoré budú rozhodovať o svojich záležitostiach. Z toho vyplýva axióma samostatnosti a samosprávnosti vysokých škôl. Je potrebné v riadení vysokých škôl zakotviť systém, ktorý poskytne vysokým školám značnú nezávislosť na momentálnej politickej situácii v štáte, umožní im formovať sa tak, aby sa svojím vzťahom a prístupom ku spoločnosti stali jej stabilizujúcim faktorom. To všetko vyžaduje zakotvenie autonómie postavenia vysokých škôl, možnosti rozhodovať o svojom vedeckom a pedagogickom zameraní, o svojej vnútornej štruktúre, atď.“

Shrnuji tím, že pátá kapitola Bílé knihy vychází v základech z chybných předpokladů o „nebezpečnosti“ univerzitní samosprávnosti. Vysoké školy by ji proto ve veřejné diskuzi měly zásadně odmítnout a požadovat její úplné přepracování.

S pozdravem

David Lukáš

Emeritní rektor Technické univerzity v Liberci